

Notat

Emne: Redegørelse vedr. faglig sag rejst af 3F/BJMF mod Adecco Danmark

Fra: Metroselskabet

Til: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

Kopi til:

Dato: 2019-02-25

På anmodning fra Beskæftigelsesudvalget BEU alm. del spørgsmål 257 har Transport-, Bygnings- og Boligministeriet anmodet Metroselskabet om en redegørelse vedr. den faglige sag, der er rejst mod Adecco Danmark af fagforeningen 3F/BJMF.

Beskæftigelsesudvalget ønsker Metroselskabets vurdering af sagen og henviser til Fagbladet 3F's artikel "*Politisk vrede over Vikarbureau: Minister blandet ind i historisk stor Metro-sag*".

I det følgende redegøres først for Metroselskabets tiltag og dernæst for den konkrete sag.

Baggrund

Metroselskabets overordnede tilgang på arbejdsmarkedsområdet er at medvirke til at sikre, at den "danske arbejdsmarkedsmodel" også kan virke på megaprojekter med mange udenlandske firmaer og medarbejdere.

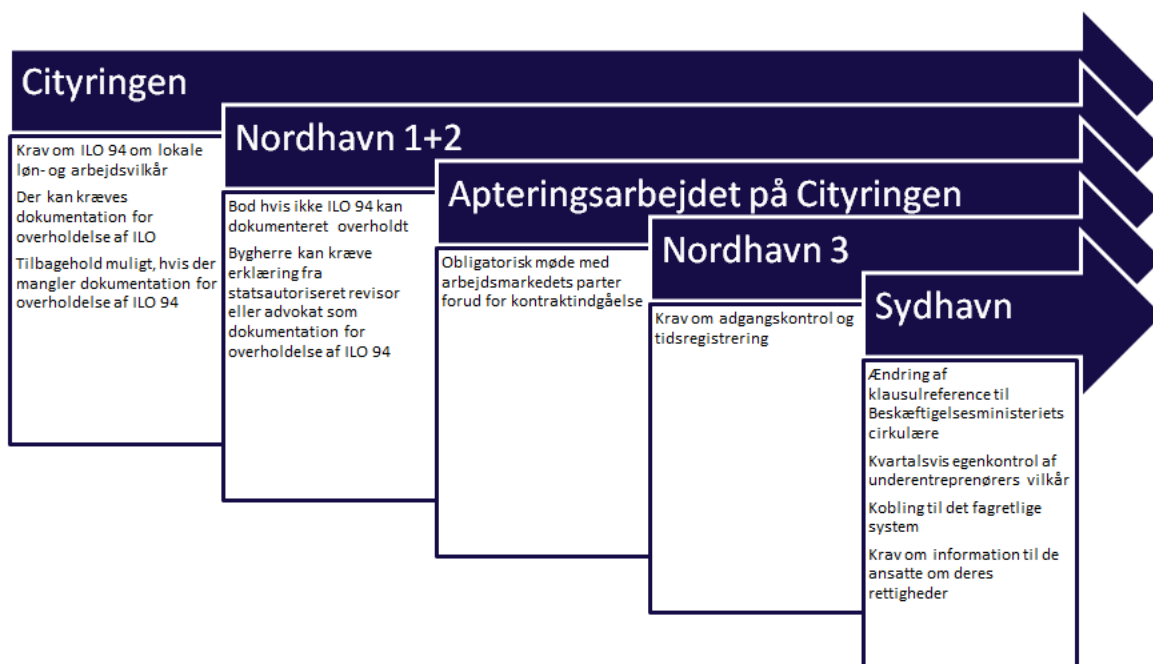
Selskabet arbejder derfor både med kontraktkrav, forebyggelse, kontrol og opfølgning, da det Metroselskabets vurdering, at der skal flere ting til for at understøtte arbejdsmarkedets parterers indsats for ordnede arbejdsvilkår.

Kontraktkrav:

Allerede før udbudsfasen informerer Metroselskabet de potentielle bydere om de krav, der vil indgå i kontrakterne. Endvidere indgår drøftelse af kontraktkravene som en del af udbudsprocessen, således at det sikres, at entreprenørerne er bekendt med - og har fokus på - hvilke regler, der skal arbejdes efter.

Grundlaget for selskabets arbejde med at sikre ordnede forhold er, at selskabet i forbindelse med udbudsprocesserne stiller kontraktkrav om, at arbejdet skal udføres på lokale løn- og arbejdsvilkår, svarende til den relevante toneangivende overenskomst. Selskabets kontraktkrav (arbejdsklausul) er udbygget over tid på baggrund af selskabets konkrete erfaringer (både gode og dårlige erfaringer), arbejdsmarkedets udvikling (f.eks. i retning af mere brug af vikarbureauer) og de regulatoriske rammer.

I de nyeste kontrakter er det således Beskæftigelsesministeriets cirkulære om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter af juni 2014, der danner udgangspunkt for kontraktkravene. Alle selskabets kontrakter indeholder kontraktkrav om, at arbejdet skal udføres på lokale løn- og arbejdsvilkår. Af nedenstående figur ses i stikordsform udviklingen i selskabets klausulparadigme:

Det er Metroselskabets ambition at løn- og arbejdsvilkår på projekterne så vidt muligt skal håndteres i regi af den danske arbejdsmarkedsmodel. Som en del af kontraktkravene på de større anlægskontrakter kræves derfor forud for kontraktunderskrivelse et obligatorisk møde mellem entreprenøren og repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. På mødet gennemgås den danske arbejdsmarkedsmodel og det sikres, at entreprenørerne er bekendt med de regler, der skal arbejdes efter. Det giver ligeledes mulighed for, at der kan indledes et dialogorienteret samarbejde mellem kommende entreprenører og arbejdsmarkedets parter. Virksomhederne har taget godt imod dette, og stort set alle entreprenører og underentreprenører på Cityringen, Nordhavnsmetroen og Sydhavnsmetroen har valgt at melde sig ind i en arbejdsgiverorganisation. Det betyder at arbejdet på projekterne er omfattet af overenskomst, ligesom tvister kan løses i det almindelige fagretlige system. Der er derudover i meget begrænset omfang udstationerede medarbejdere, som er omfattet af reglerne om udstationering.

Metroselskabet har derudover indskrevet i kontrakterne, at der er mulighed for at kontrollere løn- og ansættelsesforhold. Herudover er der økonomiske sanktionsmuligheder - både hvis en virksomhed ikke ønsker at medvirke til at klarlægge hvilke løn- og ansættelsesvilkår, der arbejdes under, eller hvis der ikke er foretaget den korrekte betaling for arbejdet.

Det har i den forbindelse været særligt væsentligt for Metroselskabet at sikre, at virksomheder, der har valgt at være medlem af en arbejdsgiverorganisation eller på anden vis være omfattet af en overenskomst, ikke stilles ringere end virksomheder, der ikke er omfattet af en overenskomst. Kontrakterne er derfor udformet således, at der tydeligt er angivet, at der ikke gives dobbeltstraf for en forseelse, der allerede er håndteret i det fagretlige system.

Forebyggelse:

Til trods for at stort set alle virksomheder på Metroselskabets projekter er organiseret i arbejdsgiverorganisationer, har den danske models virke på projekterne været udfordret af, at mange virksomheder har været nye på det danske arbejdsmarked, og at arbejdstagerne kun i meget begrænset omfang har været organiserede.

På den baggrund har Metroselskabet valgt at tage en række initiativer for at understøtte den danske arbejdsmarkedsmodel. Det drejer sig bl.a. om:

- Udgivelse af en manual til virksomheder på 5 sprog, hvor virksomhederne introduceres til den danske arbejdsmarkedsmodel, overenskomstsyste­met, herunder lønniveau, pension og ferieregler samt kontaktoplysninger på repræsentanter fra bygherre, entreprenører og arbejdsmarkedets parter.
- Oplysning af medarbejdere om deres rettigheder på det danske arbejdsmarked i en letforståelig folder, som er udgivet på 7 sprog. Folderen "Kend dine rettigheder" omdeles til arbejderne på de obligatoriske sikkerhedskurser, som alle deltager i.
- Skurvognsfaciliteter stilles til rådighed for arbejdsgiverorganisationer og fagforeninger på udvalgte byggepladser med henblik på at sikre let adgang til dialog med både virksomheder og medarbejdere
- Metroselskabet sikrer adgang til alle byggepladser for fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer.
- Der er krav om registrering af komme- og gåtider samt synligt Id-kort.

Herudover har Metroselskabet et partnerskab med alle de relevante arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger og hovedentreprenører, som løbende mødes for at drøfte metrorelevante emner.

Kontrol:

Som led i opfølgningen på kontraktkravene fører Metroselskabet løbende kontrol med, om arbejdsklausulen efterleves. Det indebærer, at Metroselskabet med afsæt i en risikovurdering løbende gennemfører kontrol af løn- og arbejdsvilkår, herunder lønsystemer, tidsregistreringssystemer, ansættelsesdokumenter, lønsedler mv. Kontrollerne udføres af Metroselskabet ligesom selskabet i en række tilfælde har fået udført kontroller via det statsautoriserede revisionsfirma Deloitte. I de nyeste anlægskontrakter har selskabet yderligere indarbejdet, at entreprenørerne skal udføre egenkontrol og rapportere resultatet heraf til Metroselskabet kvartalsvist.

Udgangspunktet for selskabets kontrolarbejde er, at det er afgørende for at sikre ordnede løn- og arbejdsvilkår og fair konkurrencevilkår for virksomhederne, at der systematisk følges op på kontrakterne, så eventuelle uregelmæssigheder kommer frem i lyset og håndteres i de rette fora – uanset om der er tale om misforståelser eller snyd.

I perioden fra 2015 til 2019 har selskabet gennemført kontrol med 20 virksomheder, der samlede set repræsenterer virksomheder med cirka 2.000 af medarbejderne på Cityringsprojektet. Der er i den forbindelse blevet fundet flere uregelmæssigheder i forhold til overenskomsterne, som selskabet efterfølgende har bedt hovedentreprenørerne om at sikre blev rettet op.

Opfølgning:

Som beskrevet ovenfor har selskabets kontrolarbejde medført behov for opfølgning med henblik på at få rettet op på uregelmæssigheder. Metroselskabet har via kontraktbreve bedt de relevante hovedentreprenører følge op med de pågældende underentreprenører.

Afhængigt af typen af uregelmæssigheder har hovedentreprenørerne valgt at håndtere disse enten direkte med den enkelte underentreprenør, i dialog med arbejdsmarkedets parter eller i nogle tilfælde via en faglig voldgift. Dette har ført til, at der er blevet foretaget efterbetalinger til en række

medarbejdere samt indgået en række forlig, ligesom nogle af sagerne er afklaret ved kendelser i en faglig voldgift. Der har også i kontrollerne været en række virksomheder, der ikke havde fejl og mangler eller kun meget begrænsede fejl i forhold til arbejdsklausulens efterlevelse. Selskabet holdes via hovedentreprenøren løbende opdateret på fremdriften i opfølgningsarbejdet, som erfaringsmæssigt kan tage en rum tid. I de tilfælde hvor entreprenørerne håndterer eventuelle uklarheder i regi af det fagretlige system, orienteres Metroselskabet efterfølgende om resultatet heraf.

Udover opfølgningen på de konkrete kontrolundersøgelser arbejder Metroselskabet også med en tværgående erfaringsbaseret opfølgning på kontrolarbejdet. Udarbejdelse af den letforståelige rettighedsfolder - "Kend dine rettigheder" - til medarbejderne var en direkte udløber af, at selskabet i forbindelse med kontrolarbejdet kunne konstatere, at medarbejderne kun i meget begrænset omfang kendte deres rettigheder hvilket betød, at sagerne ikke kom frem til arbejdsmarkedets parter eller kom meget sent frem. Herudover har selskabet på baggrund af erfaringerne i kontrolundersøgelserne arbejdet med at få entreprenørerne til at implementere bedre og mere effektive tidsregistreringssystemer for at mindske risikoen for fejl og øge gennemsigtigheden i arbejdstiderne.

Til trods for at stort set alt arbejdet på selskabets projekter er omfattet af overenskomster, og at samarbejdet med arbejdsmarkedets parter er tæt og frugtbart, så er det Metroselskabets forventning, at der også fremadrettet kan opstå arbejdsmarkedssager. Der er tale om store komplicerede anlægsprojekter med mange fagligheder og mange forskellige danske og udenlandske virksomheder. Det betyder, at der vil være virksomheder og arbejdskraft på projekterne, der har begrænset erfaring med det danske arbejdsmarked, ligesom det må forventes, at der undervejs kan opstå fortolkningsspørgsmål og tvister som på det øvrige arbejdsmarked.

Metroselskabet har således tilrettelagt sin indsats på dette område med fokus på dels at forebygge problemer, dels at sikre at eventuelle problemer kan behandles af arbejdsmarkedets parter.

Den fagretslige sag rejst mod Adecco Danmark

Den omtalte faglige sag er rejst af 3F/BJMF mod den danske afdeling af det internationale vikarbureau Adecco. Adecco Danmark er et større vikarbureau i Danmark og har været etableret i Danmark i mere end 17 år i flere forskellige brancher. Adecco er et af verdens største vikarbureauer med hovedsæde i Schweiz, og på verdensplan beskæftiger Adecco Group mere end 33.000 dagligt. Adecco er repræsenteret i over 60 lande og havde en egenkapital på mere end 27 mia. kr. i 2016. I Danmark er der ca. 100 medarbejdere og de beskæftiger over 2.500 personer. Siden Cityringens start og frem til medio 2018 har Adecco løbende leveret mandskab til metrobyggeriets anlægssentreprenør Copenhagen Metro Team (CMT).

Adecco er medlem af Dansk Byggeri og en række andre arbejdsgiverorganisationer. Adecco er således omfattet af de overenskomster som Dansk Byggeri og 3F/BJMF har indgået. Den verserende faglige sag rejses i relation til jord- og betonoverenskomsten mellem Dansk Byggeri og 3F/BJMF.

Sagen mod Adecco er rejst af fagforeningen 3F/BJMF og omhandler arbejde, der er udført i perioden 2013-2016. Den nuværende sag har været forelagt en faglig voldgift den 4. til 6. februar 2019. Dommerne har op til 8 uger til at afsige en kendelse med mulighed for fristforlængelse.

Metroselskabet er ikke juridisk part i sagen og har således til brug for denne redegørelse været i kontakt med 3F/BJMF og Dansk Byggeri.

Dokumenterne i en faglig sag som denne er efter vanlig praksis ikke offentligt tilgængelige eller tilgængelige for andre end de involverede parter. Parterne har, ligeledes efter vanlig praksis aftalt, at de ikke vil kommentere eller orientere i medierne om sagen, imens den behandles af voldgiften. Parterne kan bekræfte, at sagen har været behandlet ved voldgiften, og at en afgørelse kan forventes op til 8 uger efter behandlingen.

Metroselskabet har således kun i begrænset omfang adgang til oplysninger om sagen. Så vidt Metroselskabet er informeret, har 3F/BJMF anlagt sagen mod Adecco som en overenskomstfortolkningssag efter de almindelige gældende regler for det danske arbejdsmarked, og således ikke efter nogle af de særlige overenskomstparagraffer om udenlandske arbejdskraft.

Sagen omhandler 3 medarbejdere fra Adecco med et krav om efterbetaling på ca. 1,6 mio. kr.

Metroselskabet har, ud fra den offentlige omtale af sagen noteret, at 3F/BJMF har udtalt, at sagen kan beløbe sig til mere end 100 mio. kr. Dette beløb henviser, så vidt Metroselskabet er orienteret, til at fagforeningen vurderer, at der kan være betydeligt flere medarbejdere, som kan rejse lignende krav. Det er Metroselskabets forventning, at fagforeningen på baggrund af kendelsen i den verserende sag vil vurdere om, der er grundlag for at rejse yderligere krav i en efterfølgende voldgift.

Det bemærkes i øvrigt, at Adecco i 2016 indgik i en af Metroselskabets kontrolundersøgelser foretaget af det statsautoriserede revisionsfirma, Deloitte. Deloitte konstaterede dengang en række uklarheder, hvorfor Metroselskabet i et kontraktbrev bad CMT følge op i forhold til underentreprenøren Adecco. CMT håndterede disse spørgsmål i dialog med arbejdsmarkedets parter, og Metroselskabet har fra CMT fået oplyst, at der den 29. januar 2018 på baggrund af en faglig voldgift blev indgået forlig mellem Adecco og 3F/BJMF, hvorefter Adecco samlet skulle betale 110.000 kr. til 3F/ BJMF.

Metroselskabet har ikke siden hen undersøgt Adecco men gennem selskabets hovedentreprenør og partnerskabet med arbejdsmarkedets parter fulgt de drøftelser, der har været mellem arbejdsmarkedets parter og Adecco. Når en sag er under behandling mellem arbejdsmarkedets parter, søger Metroselskabet så vidt muligt at sikre, at parterne har arbejdsro til at håndtere sagen, hvorfor Metroselskabet undgår at føre selvstændige lønkontroller, imens der pågår fagretslige drøftelser mellem parterne.